

УДК 33.338.2

DOI: 10.37332/2309-1533.2024.4.23

JEL Classification: E42, E58, E60

Щербатих Д.В.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри економіки, фінансів та обліку,
Котвицька Н.М.,
д-р екон. наук, доцент,
доцент кафедри економіки, фінансів та обліку,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»,
м. Київ

ОЗДОРОВЛЕННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ТАРГЕТУВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ

Shcherbatykh D.V.,
cand.sc.(econ.), assoc. prof.,
associate professor at the department of
economics, finance, accounting and audit,
Kotvytska N.M.,
dr.sc.(econ.), assoc. prof.,
associate professor at the department
of economics, finance and accounting,
Private Higher Education Institution "European University", Kyiv

RECOVERY OF THE BANKING SECTOR OF UKRAINE THROUGH THE IMPLEMENTATION OF AN INFLATION TARGETING REGIME

Постановка проблеми. З початку 2014 року банківська система України пережила одну з найсильніших криз в своїй короткій історії становлення. Дана криза почала розкручуватись одночасно з напруженими політичними подіями – зміною політичної влади та революцією Гідності. Сьогодні політична та економічна ситуація України теж є надзвичайно складною, після початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року країна пережила серйозні соціально-економічні потрясіння, які позначилися на стабільності національної валюти, інфляційних процесах, економічному зростанні та фінансових установах. У цьому контексті банківська система опинилася під сильним тиском: банки зазнали значних збитків через неплатоспроможність боржників, відтік депозитів та зменшення попиту і, хоча інституційно банківська система України зберігає ті риси, яких набула завдяки переходу на режим таргетування інфляції, ця система сьогодні стикається з новими викликами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Режим таргетування інфляції, його особливості та причинно-наслідкові зв'язки в свої працях вивчали наступні вітчизняні та зарубіжні науковці: Мішкін Ф. [1], Фазіо М, Сілва Т., Табак Б. [2], Луанті С. [3], Вавра Д. [4], Даниленко А., Санжагаровська В. [5]. Натомість, питанню реформування банківської системи України приділяли увагу Данік Н., Тихонова Т., Деркач М. [6], Рашкован В., Корнилюк Р. [7], Незважаючи на наявність досліджень щодо цієї проблематики, залишається потреба у розробці комплексного підходу до аналізу взаємозв'язку між реформою банківської системи України та інфляційним таргетуванням.

Постановка завдання. Мета статті – аналіз впливу режиму інфляційного таргетування на фінансовий сектор України, зокрема банківську систему, з моменту його запровадження до сьогодні, а також оцінка ефективності монетарної політики в цих умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Політична нестабільність, що виникла у 2014 році спричинила виведення величезних капіталів з країни, що сприяло девальвації гривні та втраті ліквідності банками. Незважаючи на введення валютних обмежень НБУ в кінці 2014 року, ситуацію це не зупинило. Анексія Криму та початок антитерористичної операції на Донбасі, де зосереджувалися важливі промислові потужності і значна частина бізнесу найбільших банків, ще більше ускладнили ситуацію.

Після перемоги Євромайдану банківська система України почала свій шлях до реформ та економічного зростання. 18 серпня 2015 року було затверджено постанову «Про Основні засади

грошово-кредитної політики на 2016–2020 роки», де було зафіксовано принципи проведення політики на наступні періоди, що і вважається офіційним кроком до переходу на режим таргетування інфляції. Ключовими характеристиками даного режиму є:

- чітка визначеність цілі по інфляції та інших цілей монетарної політики;
- використання основного інструменту – облікової ставки;
- орієнтація на довгострокові цілі – зокрема, на економічне зростання;
- поглиблення аналітичної підтримки прийняття рішень;
- забезпечення прозорості, публічності та комунікації;
- розвиток фінансового сектору.

У контексті оздоровлення банківської системи основоположними є саме останні пункти, оскільки вони дали змогу:

- покращити систему підрахунку показників якості банку, його ліквідності та платоспроможності [8];
- підвищити рівень цифровізації послуг, забезпечити впровадження новітніх технологій та інновацій згідно з кращим міжнародним досвідом;
- ліквідувати надмірну залежність НБУ від рішень уряду або олігархічної верхівки України (якій станом на 2014 рік належала суттєва кількість банків України);
- забезпечити розробку та публікацію великої кількості нових звітів та навчальних матеріалів, що сприяли посиленню фінансової грамотності серед населення [9].

Розглянемо детально заходи НБУ, що сприяли вищеперерахованим пунктам:

1. Адаптація системи нагляду за банками до європейських стандартів у рамках виконання Угоди про асоціацію з ЄС.

Цей процес включав інтеграцію вимог, що ґрунтуються на Європейському процесі наглядової перевірки (SREP). Процес SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) передбачає, що наглядові органи оцінюють фінансову стабільність банків, враховуючи не лише традиційні фінансові показники, а й внутрішні та зовнішні ризики, з якими стикаються банки. У рамках SREP НБУ проводить комплексну оцінку банків, враховуючи кілька аспектів [10]:

— оцінка внутрішнього управління ризиками: банки оцінюються не тільки за традиційними фінансовими показниками, такими як капітал чи ліквідність, а й з огляду на рівень ризиків, що з ними пов'язані. Ці ризики можуть бути внутрішніми (наприклад, організаційні, управлінські) і зовнішніми (економічні, ринкові, кредитні, політичні);

— оцінка рівня капіталу і здатності покривати потенційні збитки банків. Вимоги до капіталу визначаються на основі оцінки їх здатності витримувати стресові ситуації;

— проведення стрес-тестувань, які дають можливість оцінити як банк буде діяти в умовах економічного шоку, таких як зміни на фінансових ринках, коливання інфляції, падіння цін на сировину тощо [11].

2. Удосконалення системи CAMELS – інструменту нагляду за банківською системою, який використовується для оцінки фінансової стабільності та стійкості банків. Нижче наведена порівняльна таблиця (табл. 1) системи CAMELS до та після переходу до режиму таргетування інфляції [12].

Таблиця 1

Зміни в системі CAMELS до та після впровадження режиму таргетування інфляції

Компонент системи CAMELS	До 2015 року	Після 2015 року
Достатність капіталу (C)	Оцінка капіталу на основі стандартних фінансових показників.	Застосування європейських норм і вимог до капіталу (Базель III)
Якість активів (A)	Основна увага до непрацюючих кредитів та резервування.	Більш комплексний підхід, включаючи стрес-тестування.
Якість управління (M)	Аналіз на основі формальних критеріїв управління.	Діагностика на основі реальних внутрішніх процесів і контролю.
Прибутковість (E)	Оцінка на основі фінансових показників та рентабельності у короткостроковій перспективі.	Оцінка на основі фінансових показників та рентабельності у коротко- та довгостроковій перспективах.
Ліквідність (L)	Зосередження на короткострокових ліквідних активах.	Врахування стресових сценаріїв та здатності до адаптації.
Чутливість до ринкових ризиків (S)	Оцінка основних фінансових ризиків.	Врахування нових ризиків, таких як кібератаки і цифрові технології.
Операційний ризик	Не включений в систему CAMELS	Проведення оцінок щодо операційного ризику.

Джерело: складено авторами на основі [12]

Система CAMELS широко використовується регуляторами для комплексного аналізу фінансової стійкості банків та виявлення потенційних ризиків. Її результати допомагають ухвалювати обґрунтовані рішення щодо нагляду, регулювання та подальшого розвитку банківської системи.

Назва CAMELS є аббревіатурою, що позначає шість основних критеріїв оцінки фінансового стану банків: адекватність капіталу (C), якість активів (A), якість управління (M), доходи (E), ліквідність (L), чутливість до ринкових ризиків (S). Адекватність капіталу (C) оцінює достатність капіталу для покриття ризиків і забезпечення стабільності банку. Якість активів (A) визначає ефективність управління активами, зокрема кредитним портфелем. Якість управління (M) оцінює ефективність менеджменту в управлінні ризиками та стратегічному розвитку банку, включаючи внутрішній контроль. Доходи (E) відображають здатність банку генерувати прибуток через різні джерела, такі як кредитна діяльність та інші фінансові послуги. Ліквідність (L) визначає здатність банку виконувати зобов'язання в короткостроковій перспективі. Чутливість до ринкових ризиків (S) оцінює, наскільки банк вразливий до змін на ринку, таких як коливання процентних ставок і валютних курсів.

3. Перехід до звітності за МСФЗ для більшості банків, включаючи ті, що мають невеликі активи, проте беруть участь в операціях на міжнародних ринках [10].

4. Наближення системи гарантування вкладів в Україні до світових стандартів [13].

Хоча сам фонд гарантування вкладів був створений ще у 1998 році, а у 2012 році був суттєво реформований внаслідок прийняття закону «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», саме внаслідок переходу на режим таргетування інфляції та супутньої реформи банківського сектору сприяла Реалізація директив 2014/49/ЄС та 2014/59/ЄС в Україні, що передбачало наступні зміни:

- удосконалено процедуру виплат вкладникам у разі неплатоспроможності банку, що дозволяє прискорити компенсації;

- розроблено чіткі правила відновлення платоспроможності банків через плани відновлення та план санувань [13];

- запроваджено механізм bail-in, що дозволяє реструктурувати борги банків за рахунок власного капіталу і кредиторів, а не державних коштів [14].

Щодо підвищення рівня цифровізації механізмів, що використовує центральний банк, та безпосередньо банківських послуг можна виділити таке:

- започаткування національної платіжної системи «ПРОСТІР», що дозволяє здійснювати платіжні операції в національній валюті – гривні. Це включає як звичайні безготівкові перекази, так і електронні платежі через картки та інші платіжні інструменти. Дана система сприяє розвитку електронної комерції та платіжних інструментів для фізичних осіб і бізнесу, а також забезпечує стабільність і надійність платіжної інфраструктури країни. Крім того, вона дозволяє знизити витрати банків на міжбанківські розрахунки та створює можливості для розвитку цифрових платежів [6];

- запуск системи BankID – системи, яка дає змогу використовувати платіжну картку для авторизації в різних сервісах (для сплати податків, медичного обслуговування тощо) [15];

- розвиток безготівкових платіжних систем, як для діючих українських банків (Приват24, Ощад24 тощо), так і активізація використання платіжних систем, що дозволяють здійснювати безготівкові перекази через смартфони (Google Pay, Apple Pay) [7]. Як зазначено вище, одним з важливих поштовхів для реформи банківського сектору стало саме підвищення прозорості діяльності центрального банку. Це було здійснено через:

- публікацію інформації про фінансовий стан банків, їхні кредитні портфелі, структуру активів і зобов'язань, а також інформацію щодо виконання вимог щодо капіталу та ліквідності. Ці дані стали доступні на офіційному сайті НБУ та платформі data.gov.ua [10];

- оприлюднення прес-релізів, в яких надається детальна інформація про прийняті рішення, політику щодо монетарної стабільності, облікову ставку, валютний курс й інші важливі питання [16];

- регулярне проведення незалежного аудиту НБУ;

- активну присутність НБУ у п'яти соціальних мережах: Facebook, Twitter, Instagram, YouTube та Flickr [2];

- створення Експертної платформи НБУ задля підвищення якості аналітичних досліджень та активної взаємодії між експертами, урядом, фінансовими установами та іншими зацікавленими сторонами;

- запровадження порядку публікацій численних звітів, як наприклад: Звіт про монетарну політику (щоквартально); Звіт про фінансову стабільність (щопівріччя); Звіт про стан банківського сектору (щоквартально); Звіт по інфляції (щоквартально); Звіт про стійкість банківської системи (щорічно) [3; 11].

Усі вищезгадані кроки, безперечно, сприяли покращенню інституційної структури банківського сектору України, підвищенню якості фінансових послуг та зміцненню довіри населення до фінансового ринку. Звісно, багато з цих досягнень продовжують функціонувати навіть за умов високої інтенсивності військових дій та економічної кризи, що виникла внаслідок цього. Однак, існують певні виклики, які потребують уваги, і нижче наведено деякі з них:

– порушення регулярності процесу подання банківської звітності та інших документів, а також їх оприлюднення на відкритих джерелах у період дії воєнного стану;
 – зростання кредитних ризиків та частки проблемних кредитів, а також труднощі у їх оцінці через велику втрату об'єктів кредитної нерухомості, що залишились на окупованих територіях;
 – кібератаки та руйнування інфраструктури мобільних додатків – високий рівень незахищеності банківських даних;
 – відмова від плаваючого курсу гривні, а, отже, руйнування зв'язків між змінними на основі трансмісійного механізму, що стоїть на заваді стабільності та економічному зростанню [5].

По завершенню окреслення загальних кроків та дій, що були здійснені центральним банком для банківської системи в рамках переходу на режим таргетування інфляції, варто розглянути, як впровадження цього режиму вплинуло на певні показники банківського сектору.

Після впровадження режиму таргетування інфляції, а також через значний вплив політичного аспекту кількість банків в Україні була скорочено з 180 діючих банків у 2014 році до 163 та 117 у 2015 та 2016 роках відповідно (рис. 1).

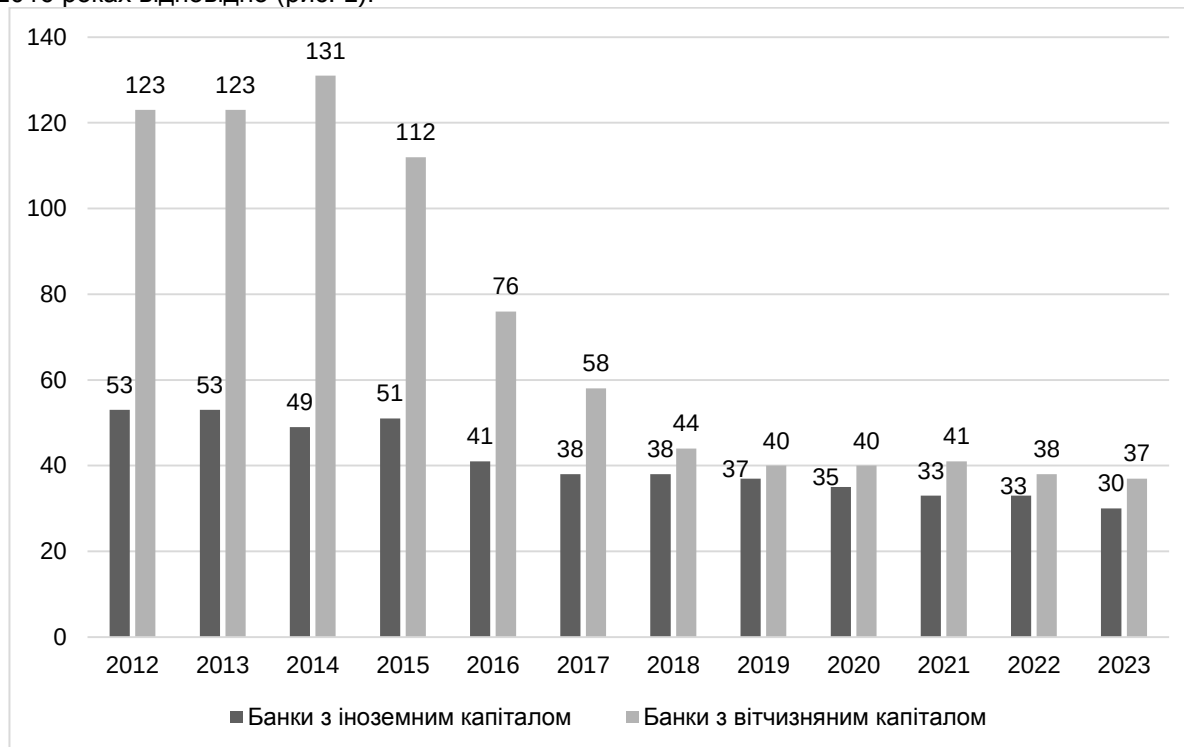


Рис. 1. Кількість банків з іноземним та вітчизняним капіталом в Україні за період з 2012–2023 рр.

Джерело: складено авторами на основі [17]

У подальші роки кількість банків була відносно стабільною і зазнала лише незначного зменшення у 2022–2023 роках, коли Україна була вимушена відмовитись від режиму таргетування інфляції через повномасштабне вторгнення РФ.

З іншого боку, є зрозумілим, що саме такий вплив впровадження інфляційного таргетування на кількість банків може мати ізолюваний характер і диктуватись виключно українськими реаліями. Тому, для дослідження впливу режиму таргетування інфляції на показник концентрації банківського ринку було порівняно середній показник концентрації активів трьох найбільших банків до загального обсягу банківських активів (у %) для наступних країн-таргетерів інфляції: Румунії, Сербії, Туреччини, Грузії та України (рис. 2). Середній показник було розраховано для 3 років до впровадження режиму таргетування інфляції та трьох років після, тобто для наступних періодів:

- для Румунії з 2002 по 2008 рік (2005 – режим таргетування інфляції впроваджено);
- для Сербії та Туреччини з 2003 по 2009 рік (2006 – режим таргетування інфляції впроваджено);
- для Грузії з 2006 по 2012 рік (2009 – режим таргетування інфляції впроваджено);
- для України 2012 по 2018 рік (2015 – початок переходу на режим таргетування інфляції).

Дані за актуальний період не були додані до аналізу, оскільки основною метою статті є не лише надання описової статистики щодо стану банківського ринку окремих країн, а й детальне розкриття впливу переходу до режиму таргетування інфляції на ефективність функціонування фінансової системи. Стаття фокусується на дослідженні структурних змін, які відбулися внаслідок адаптації

банківської системи до нових монетарних умов, зокрема на їх впливі на стабільність фінансових установ, рівень ліквідності та кредитну політику.

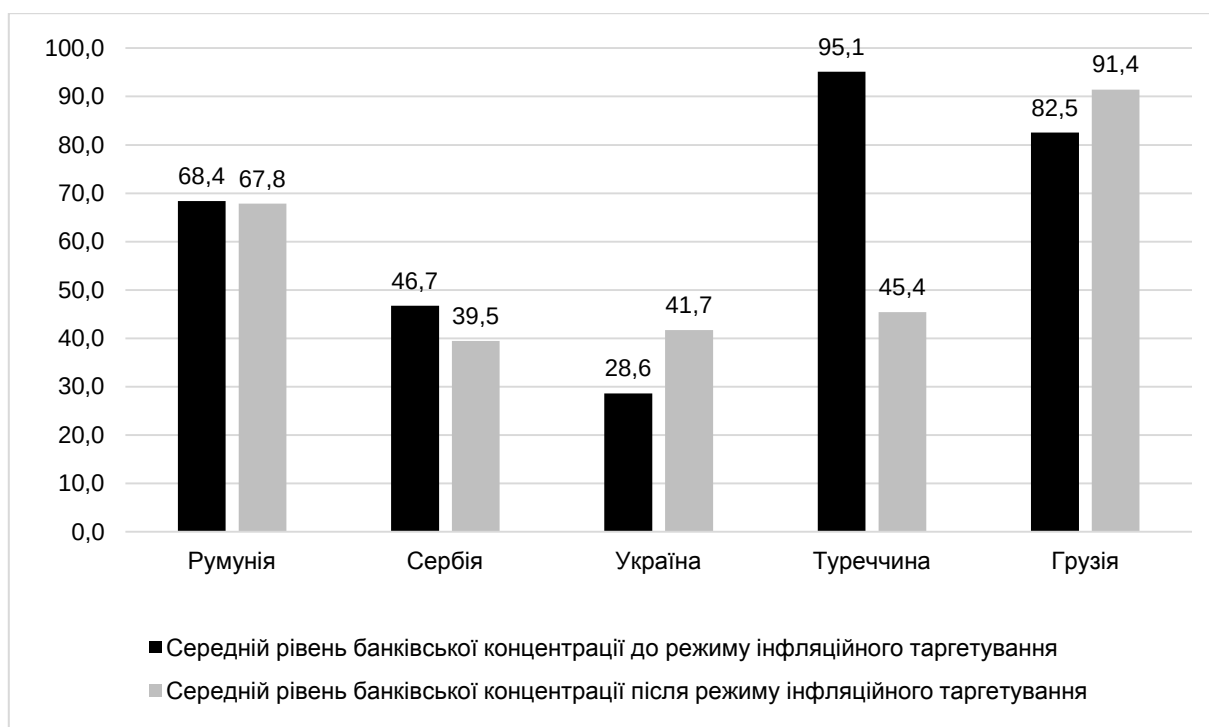


Рис. 2. Середній рівень банківської концентрації для Румунії, Сербії, Туреччини, Грузії та України за три роки до та після впровадження режиму таргетування інфляції, %

Джерело: складено авторами на основі [18]

Згідно з проведеним аналізом, Румунія та Грузія показують незначні зміни в концентрації банків після впровадження режиму таргетування інфляції, що вказує на стабільність домінування великих банків у цих країнах.

Сербія і Туреччина демонструють зниження концентрації банків після режиму таргетування інфляції. У Сербії це може свідчити про диверсифікацію сектору, а в Туреччині – про зменшення монополії великих банків і підвищення конкуренції. Україна, зрозуміло, відзначається підвищенням банківської концентрації після впровадження режиму, через уже описаний вище процес ліквідації неплатоспроможних українських банків.

В продовження аналізу міжнародного досвіду з впливу впровадження режиму таргетування інфляції на показники банківського сектору було розглянуто комерційні банки безпосередньо як гравців ринкової економіки і досліджено такі показники їх ефективності, як: відсоток непрацюючих кредитів до загальної кількості кредитів (у %), рентабельність активів (у %) та рентабельність капіталу (у %). Динаміка цих індикаторів була прослідкована на періоді до та після режиму таргетування інфляції, до запровадження режиму було взято 3 роки, а після – 5 років, щоб мати можливість відслідкувати вплив процесів по зниженню інфляції як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Даний аналіз аналогічно був проведений для Румунії, Сербії, Туреччини, Грузії та України.

Спочатку було розглянуто показник рентабельності активів (ROA) (рис. 3), фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання всіх активів банків і є відношенням чистого прибутку до середньорічної вартості активів.

Згідно з аналізом, можна зробити висновок, що у Румунії показники ROA знизилися після впровадження режиму таргетування інфляції у коротко- та середньостроковій перспективі, але зміни були незначними, що може свідчити про більш-менш стабільний клімат банківського сектору, при якому падіння рентабельності активів після впровадження режиму таргетування інфляції зумовлюється зменшенням процентних доходів від жорсткої монетарної політики. В Сербії та Туреччині перехід до режиму таргетування інфляції дав поштовх підвищенню рентабельності активів, що свідчить про успішні санаційні заходи для банківського сектору. У Грузії короткостроковий ефект на рентабельність активів є негативним (середня рентабельність 1,5 % за 3 роки до таргетування інфляції, 1,33 % – 3 роки після, 2,09 % – середній показник за 5 років після таргетування інфляції), що може вказувати на довгу адаптацію банківського сектору до змін та зниження ризиків з часовим лагом – стабільність процентних ставок і передбачуваність монетарної політики дозволяють фінансовим

установам зменшити фінансові ризики і покращити стратегії кредитування, що, своєю чергою, може позитивно вплинути на їх ROA. Значення показника рентабельності активів для України після режиму таргетування інфляції є значно нижчими через 3 та 5 років після впровадження режиму таргетування інфляції, що є зрозумілим, оскільки банківська система України до режиму таргетування майже не мала ознак ринкової системи.

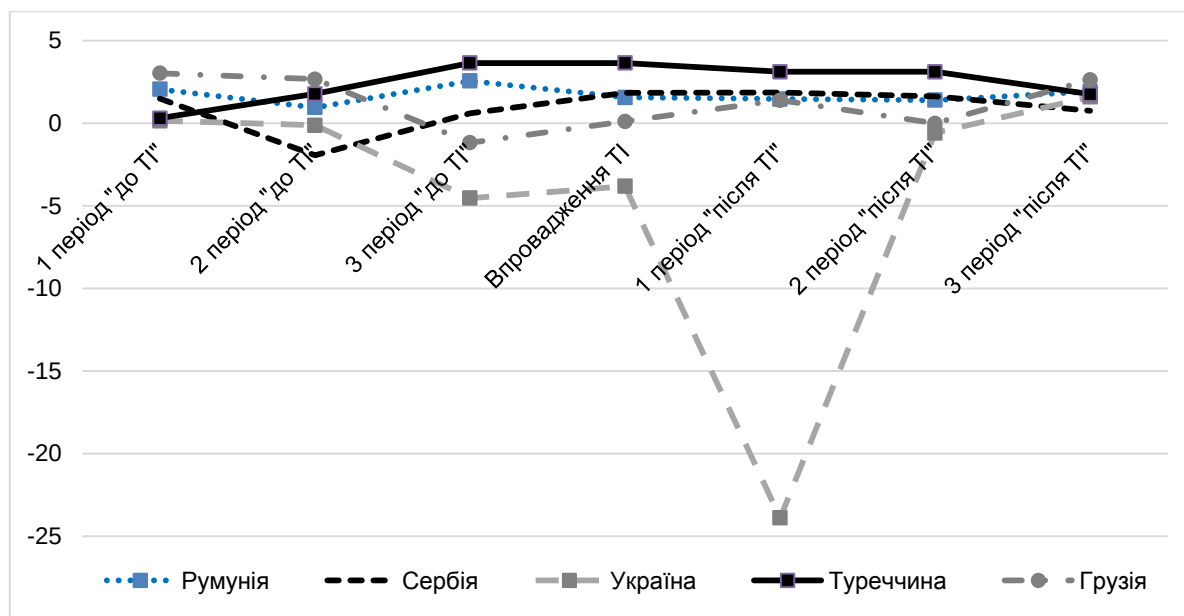


Рис. 3. Рентабельність активів для Румунії, Сербії, Туреччини, Грузії та України за три роки до та після впровадження режиму таргетування інфляції, %

Джерело: складено авторами на основі [18];[19]

Наступним було досліджено показник рентабельності капіталу (ROE), фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання власного капіталу і є відношенням чистого прибутку до середньорічної вартості капіталу (рис. 4).

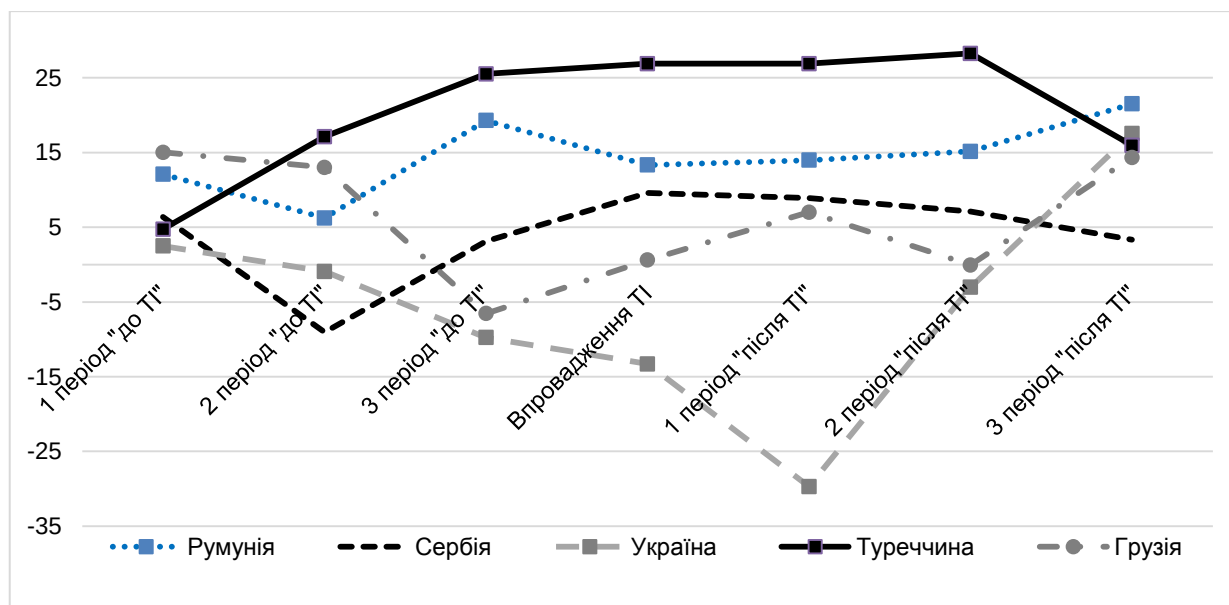


Рис. 4. Рентабельність капіталу для обраних країн за три роки до та після впровадження режиму таргетування інфляції, %

Джерело: складено авторами на основі [18]

Тренд зростання ROE після введення режиму таргетування інфляції помітний у всіх країнах, за винятком України. У країнах з економікою, якій притаманна висока ефективність використання капіталу (Туреччина, Грузія, Румунія), спостерігається стійке зростання або стабільно високий рівень

ROE, що свідчить про підвищення прибутковості банків. В Україні спостерігається різке зростання рентабельності капіталу з від'ємних значень лише після п'яти років, що може бути доказом наявності часового лагу політики таргетування інфляції. Останнім досліджуваним показником є частка вартості непрацюючих кредитів до загальної вартості кредитів (рис. 5).

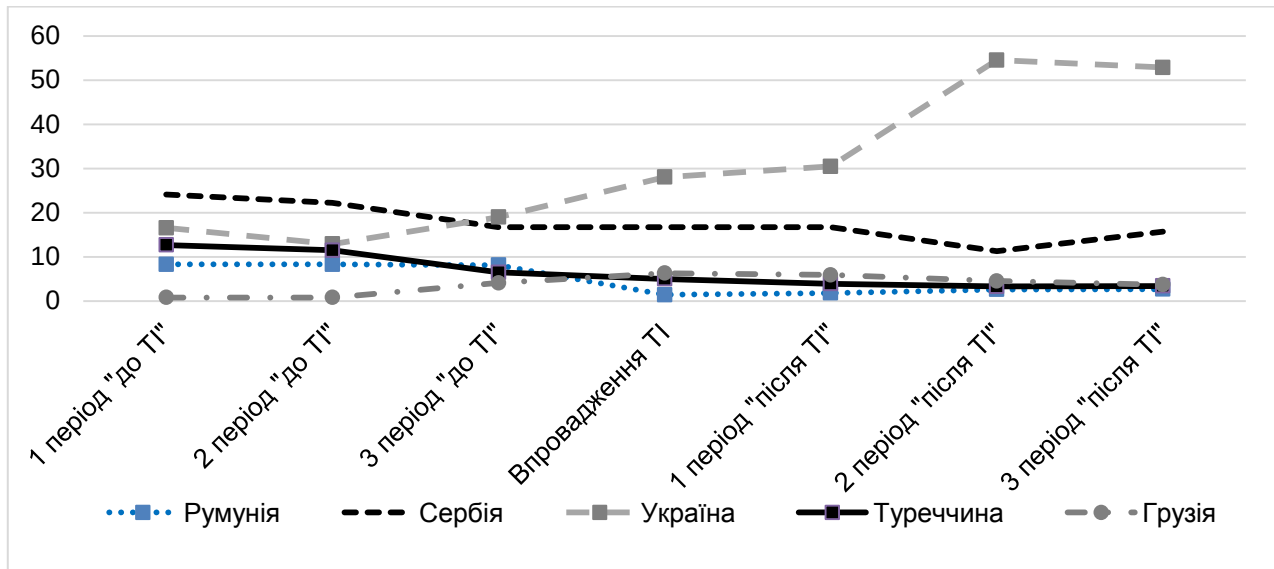


Рис. 5. Частка непрацюючих кредитів до загальної вартості кредитів для обраних країн за три роки до та після впровадження режиму таргетування інфляції, %

Джерело: складено авторами на основі [18]

Румунія та Туреччина продемонстрували зниження непрацюючих кредитів після впровадження інфляційного таргетування, що свідчить про покращення банківських умов та зменшення кредитних ризиків. Сербія також показала позитивний тренд, хоча зменшення було менш різким. Грузія та Україна мають негативний тренд до зростання частки непрацюючих кредитів, що є закономірним, оскільки реформа банківського сектору в цих країнах мала більш комплексний характер та супроводжувалась значним банкопадом (про який свідчить показник концентрації банківського ринку)

Висновки з проведеного дослідження. Впровадження режиму таргетування інфляції дало можливість оновленню банківської системи України, покращенню якості фінансових послуг та зміцненню довіри населення до фінансових інституцій, тому якнайскоріше повернення до його ідеологічних засад є необхідним для подолання викликів банківської системи сьогодні та збереження попередніх надбань НБУ. Вплив режиму таргетування інфляції безпосередньо на показники банківського ринку є однозначно позитивним, проте може супроводжуватись значним часовим лагом через адаптаційні труднощі до режиму у короткостроковій перспективі. Аналіз показників банківської системи та вплив впровадження режиму таргетування інфляції на них у наступних публікаціях може бути удосконалений розширенням кола досліджуваних змінних та застосуванням економетричних методів дослідження.

Література

1. International Experiences with Different Monetary Policy Regimes / by Frederic S. Mishkin. *Conference on Monetary Policy Rules* (Stockholm, 12-13 June 1998). Sveriges Riksbank and Institute for International Economic Studies, Stockholm University. Stockholm, 1998. P. 20-48. URL: <https://larseosvensson.se/files/conf/mishkin.pdf> (дата звернення: 18.11.2024).
2. Fazio D. M., Silva T. C., Tabak B. M., Cajueiro D. O. Inflation targeting and financial stability: Does the quality of institutions matter? *Economic Modelling*. 2018. Vol. 71. P. 1-15. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264999317304820?via%3Dihub> (дата звернення: 16.11.2024).
3. Louati S., Boujelbene Y. Inflation targeting and bank risk: The interacting effect of institutional quality. *Cogent Business & Managment*. 2020. Volume 7. Issue 1. DOI: <https://doi.org/DOI:10.1080/23311975.2020.1847889>.
4. Vavra D. Inflation targeting experience: lessons for Ukraine. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2015. No. 233. P. 39-53. URL: <https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/233-3.pdf> (дата звернення: 17.11.2024).

5. Danylenko A., Sanzharovska V. Institutional Set-Up and Mandates of Macroprudential Authorities: International Experience and Benchmarks for Ukraine. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2016. No. 236. P. 19-29. URL: <https://journal.bank.gov.ua/en/article/2016/236/02> (дата звернення: 19.11.2024).
6. Данік Н. В., Тихонова Т. Р., Деркач М. А. Реформування банківської системи України: проблеми та перспективи. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск № 19. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/147.pdf (дата звернення: 16.11.2024).
7. Рашкован В., Корнилюк Р. Концентрація банківської системи України: міфи та факти. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2015. No. 234. P. 6-38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2015_234_3 (дата звернення: 15.11.2024).
8. Дорожня карта Національного банку України з переходу до інфляційного таргетування. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IT_nbu_pr_2016-03-16.pdf?v=7 (дата звернення: 15.11.2024).
9. Інфляційне таргетування: чому цей монетарний режим потрібен НБУ і що НБУ робить для його запровадження. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/T%D0%B0%D1%80%D0%B3%D0%B5%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_pr_2014-12-23.pdf?v=4 (дата звернення: 15.11.2024).
10. Strategy of Ukrainian financial sector Development Until 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025_eng.pdf (дата звернення: 17.11.2024).
11. What is the SREP?. *European Central Bank. Banking Supervision*. 16.06.2016. URL: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/banking-supervision-explained/html/srep.en.html> (дата звернення: 15.11.2024).
12. Колодізев О. М., Попов І. І. Рейтингова система CAMEL як інструмент оцінки фінансового стану банку. *Бізнес Інформ*. 2012. № 6. С. 142-145. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25421> (дата звернення: 16.11.2024).
13. Даниленко А. Еволюція системи гарантування вкладів в Україні до світових стандартів: макропруденційний аспект. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2017. No. 242. P. 15-30. URL: https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/242_2_ukr.pdf (дата звернення: 16.11.2024).
14. Система гарантування вкладів на шляху до євростандартів. *Економічна правда*. 21.11.2023. URL: <https://epravda.com.ua/projects/652d374406207/2023/11/21/706837/> (дата звернення: 17.11.2024).
15. Реформа банківського сектору 2014–2018. Основні тенденції та ризики. *DEMOCRACY HOUSE*. 06.06.2018. URL: <http://www.democracyhouse.com.ua/ua/2018/reforma-bankivskogo-sektoru-2014-2018-osnov/> (дата звернення: 15.11.2024).
16. Нові пріоритети у комунікаціях НБУ: нова стратегія, створення Експертної платформи та розвиток бренду. *Національний банк України*. 23.01.2019. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/novi-prioriteti-u-komunikatsiyah-nbu-nova-strategiya-stvorenniya-ekspertnoyi-platforni-ta-rozvitok-bredu> (дата звернення: 16.11.2024).
17. Кількість банків в Україні (2008–2024). URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/> (дата звернення: 19.11.2024).
18. World Bank Open data. URL: <https://data.worldbank.org/> (дата звернення: 19.11.2024).
19. Рентабельність. Сутність і показники. *AnalizUa*. URL: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku-2/229-rentabelnist> (дата звернення: 19.11.2024).

References

1. Mishkin, Frederic S. (1998), "International Experiences with Different Monetary Policy Regimes", *Conference on Monetary Policy Rules* (Stockholm, 12-13 June 1998), Sveriges Riksbank and Institute for International Economic Studies, Stockholm, Sweden, pp. 20-48, available at: <https://larseosvensson.se/files/conf/mishkin.pdf> (access date November 18, 2024).
2. Fazio, D.M., Silva, T.C., Tabak, B.M. and Cajueiro, D.O. (2018), "Inflation targeting and financial stability: Does the quality of institutions matter?", *Economic Modelling*, Vol. 71, pp. 1-15, available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264999317304820?via%3Dihub> (access date November 16, 2024).
3. Louati, S. and Boujelbene, Y. (2020), "Inflation targeting and bank risk: The interacting effect of institutional quality", *Cogent Business & Management*, Vol. 7, Iss. 1, DOI:10.1080/23311975.2020.1847889.
4. Vavra, D. (2015), "Inflation targeting experience: lessons for Ukraine", *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, no. 233, pp. 39-53, available at: <https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/233-3.pdf> (access date November 17, 2024).
5. Danylenko, A. and Sanzharovska, V. (2016), "Institutional Set-Up and Mandates of Macroprudential Authorities: International Experience and Benchmarks for Ukraine", *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, no. 236, pp. 19-29, available at: <https://journal.bank.gov.ua/en/article/2016/236/02> (access date November 19, 2024).

6. Danik, N.V., Tykhonova, T.R. and Derkach, M.A. (2018), "Reforming the banking system of Ukraine: problems and prospects", *Ekonomika i suspilstvo*, Issue no. 19, available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/147.pdf (access date November 16, 2024).
7. Rashkovan, V. and Kornilyuk, R. (2015), "Concentration of the Banking System of Ukraine: Myths and Facts"m *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, no. 234, pp. 6-38, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2015_234_3 (access date November 15, 2024).
8. The National Bank of Ukraine (2016), "Roadmap of the National Bank of Ukraine for the transition to inflation targeting", available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IT_nbu_pr_2016-03-16.pdf?v=7 (access date November 15, 2024).
9. The National Bank of Ukraine (2014), "Inflation targeting: why the NBU needs this monetary regime and what the NBU is doing to implement it", available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/T%D0%B0%D1%80%D0%B3%D0%B5%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_pr_2014-12-23.pdf?v=4 (access date November 15, 2024).
10. Strategy of Ukrainian financial sector Development Until 2025, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025_eng.pdf (access date November 17, 2024).
11. European Central Bank (2016), What is the SREP? Banking Supervision, available at: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/banking-supervision-explained/html/srep.en.html> (access date November 15, 2024).
12. Kolodiziev, O.M. and Popov, I.I. (2012), "CAMEL Rating System as a Tool for Assessing the Financial Condition of a Bank", *Biznes Inform*, no. 6, pp. 142-145, available at: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25421> (access date November 16, 2024).
13. Danylenko, A. (2017), "Evolution of the deposit guarantee system in Ukraine to world standards: macroprudential aspect", *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, no. 242, pp. 15-30, available at: https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/242_2_ukr.pdf (access date November 16, 2024).
14. Ekonomichna pravda (2023), "The deposit guarantee system on the way to European standards", available at: <https://epravda.com.ua/projects/652d374406207/2023/11/21/706837/> (access date November 17, 2024).
15. DEMOCRACY HOUSE (2018), "Banking Sector Reform 2014–2018. Main Trends and Risks", available at: <http://www.democracyhouse.com.ua/ua/2018/reforma-bankivskogo-sektoru-2014-2018-osnov/> (access date November 15, 2024).
16. The National Bank of Ukraine (2019), "New Priorities in NBU Communications: New Strategy, Creation of an Expert Platform and Brand Development", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/novi-prioriteti-u-komunikatsiyah-nbu-nova-strategiya-stvorenniya-ekspertnoyi-platformi-ta-rozvitok-bredu> (access date November 16, 2024).
17. "Number of banks in Ukraine (2008–2024)", available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/> (access date November 19, 2024).
18. World Bank Open data, available at: <https://data.worldbank.org/> (access date November 19, 2024).
19. AnalizUa (2024), "Profitability. Essence and indicators", available at: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku-2/229-rentabelnist> (access date November 19, 2024).

Щербатих Д.В., Котвицька Н.М.

ОЗДОРОВЛЕННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ТАРГЕТУВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ

Мета. Аналіз впливу режиму інфляційного таргетування на фінансовий сектор України, зокрема банківську систему, з моменту його запровадження до сьогодні, а також оцінка ефективності монетарної політики в цих умовах.

Методика дослідження. У ході дослідження використано наступні методи: абстрактно-логічний – для узагальнення інформації з різних джерел і створення комплексного уявлення про досліджувану проблематику, формування теоретичних висновків і узагальнень стосовно режиму інфляційного таргетування та його впливу на банківську систему; аналізу та синтезу – для характеристики режиму інфляційного таргетування; графічний – для візуалізації результатів дослідження.

Результати дослідження. Виявлено, що політика інфляційного таргетування сприяла стабілізації фінансового середовища та створенню більш передбачуваного економічного середовища. Оцінено адаптацію банківської системи до соціально-економічних викликів, спричинених макроекономічними змінами за сприяння режиму інфляційного таргетування. Проаналізовано, як інфляційне таргетування вплинуло на фінансові показники банків (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, концентрацію банків та частку непрацюючих кредитів) для Румунії, Сербії, Туреччини, Грузії та України. Розглянуто роль цифровізації та технологічного прогресу у формуванні майбутньої стійкості банківського сектора в умовах таргетування інфляції.

Наукова новизна результатів дослідження. Проведено комплексний аналіз впливу інфляційного таргетування на банківську систему України, враховуючи міжнародний досвід, що є

нетиповим підходом, традиційно більш дослідженим є вплив інфляційного таргетування саме на макроекономічні показники економіки.

Практична значущість результатів дослідження. Положення представленого дослідження про вплив інфляційного таргетування на реформу банківської системи України можуть бути використані при підготовці науково-методичних матеріалів Національного банку України та його подальших дослідженнях даної теми

Ключові слова: режим таргетування інфляції, банківська система, центральний банк, стабільність, інфляція, Україна, НБУ.

Shcherbatykh D.V., Kotvytska N.M.

RECOVERY OF THE BANKING SECTOR OF UKRAINE THROUGH THE IMPLEMENTATION OF AN INFLATION TARGETING REGIME

Purpose. The aim of the article is to analyse the impact of the inflation targeting regime on the financial sector of Ukraine, particularly the banking system, from the moment of its introduction to the present day, as well as assessment of the effectiveness of monetary policy in these conditions.

Methodology of research. The following methods were used in the study: abstract and logical – to summarize information from various sources and create a comprehensive understanding of the research issues, the formation of theoretical conclusions and generalizations regarding the inflation targeting regime and its impact on the banking system; analysis and synthesis – to characterize the inflation targeting regime; graphical – to visualize the research results.

Findings. It was found that the inflation targeting policy contributed to the stabilization of the financial environment and the creation of a more predictable economic environment. The adaptation of the banking system to the social and economic challenges caused by macroeconomic changes under the support of the inflation targeting regime is assessed. It is analysed how inflation targeting affected the financial indicators of banks (return on assets, return on equity, bank concentration and share of non-performing loans) for Romania, Serbia, Turkey, Georgia and Ukraine. In addition, the article considers the role of digitalization and technological progress in shaping the future stability of the banking sector under inflation targeting.

Originality. A comprehensive analysis of the impact of inflation targeting on the banking system of Ukraine is carried out, considering international experience, which is an atypical approach, traditionally the impact of inflation targeting on macroeconomic indicators of the economy is more studied.

Practical value. The results of the presented study on the impact of inflation targeting on the reform of the banking system of Ukraine can be used in the preparation of scientific and methodological materials of the National Bank of Ukraine and its further research on this topic.

Key words: inflation targeting regime, banking system, central bank, stability, inflation, Ukraine, NBU.